

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah
Velja za vse leto . . . \$6.00
Za pol leta \$3.00
Za New York celo leto . . . \$7.00
Za inozemstvo celo leto . . . \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CORTLANDT 2876

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879.

NO. 36. — ŠTEV. 36.

NEW YORK, FRIDAY, FEBRUARY 12, 1926. — PETEK, 12. FEbruarja 1926.

TELEFON: CORTLANDT 2876

VOLUME XXXIV. — LETNIK XXXIV.

POLOŽAJ V ANTRACITNIH POKRAJINAH PENNSYLVANIJE

Kredit je preprečil trgovsko krizo v pokrajinih antracitnega premoga. — Prodajalne so odslove uslužbence, ker znaša promet sedaj le še 50 odstotkov normalnega prometa. — Iz bank so dvignili le deset odstotkov prihrankov.

WILKES-BARRE, Pa., 11. februarja. — Domnevajo, da bo kriza trgovcev in podjetnikov kmalu povečala trpljenja in težkoče skoro šest mesecov trajajoče stavke premogarjev v antracitni pokrajini.

Biznes skoro popolnoma počiva po vseh 480 kvadratnih miljah severozitočne Pennsylvanije, v katerih je proizvajanje trdega premoga glavna industrija. Prodajalne so ali odslovile dosti svojih uslužbencev ali pa delajo slednji le po par ur na dan. Kupovanje se vedno bolj in bolj omejuje na najbolj nujne življenske potrebštine.

Skrčenje biznisa znaša petdeset odstotkov. Bolj srečne občine, kot so Scranton, Hazleton in to mesto, v katerih so še druge industrije, imajo seveda manjše izgube.

Dosedaj so bankerote ter popolno razorganiziranje trgovine preprečili le potom neobičajnih podaljšanj kreditov.

Pregled je pokazal, da je tak položaj po vseh premogovni pokrajini. Le malo je različen od naselbine do naselbine in od mesta do mesta, kjer obstajajo kake druge industrije, ki niso odvisne od premogovne ali kjer vladajo druge naravne okolice. V majhnih naselbinah krog posameznega rova, pa ni sploh nobene trgovine.

Avtomobilski biznes je bil med najbolj prizadeti. V neposredni okolini so finančne korporacije, potom katerih so se vršile prodaje na obroke, vzele nazaj 600 do 800 avtomobilov, kajih skupna vrednost znaša več kot \$600,000. To pa je le majhen del skupne svote, glede katere je zaloščeno plačevanje. V splošnem nadaljujejo trgovci rajše s krediti kot da bi trpeli izgubo s tem, da vzamejo avtomobile nazaj ter jih zopet prodajo.

Med značilnimi točkami stavke ter iz slednje izvirajoče paralize trgovine je moratorij, o katerem se glasi, da so ga uveljavili premogarji. Trgovci pravijo, da se vrši devetdeset odstotkov vsega biznisa na temelju kreditov. Premogarji in njih družine žive skoro izključno od tega, kar morejo dobiti na kredit.

Kljub temu pa je dosti vzroka za domnevo, da imajo nekatere družine denar v bankah, katerega bi se lahko poslužile. Ko se je pričela stavka, so bili depoziti v bankah na svojem višku. V okraju Wilkes-Barre so znašali depoziti \$70,000,000. Kljub dejству, da traja stavka sedaj že skoro pet mesecov in pol pa so dvignili iz bank komaj deset odstotkov.

V drugačnih okoliščinah, bi se pričeli trgovski bankeroti v celi antracitni pokrajini že pred več meseci. Dejanski pa ne kažejo rekordi nikake difference v številu trgovin, ki so bile prisiljene bankerotirati od časa naprej, ko je izbruhnila stavka ter številu v drugih letih, ko ni bilo stavke.

Vse publikacije v mestih premogovnega okraja imajo velike izgube, ker so izgubile oglase, kajti v sedanjih razmerah se trgovcem ne izplača oglaševati toliko kot pa v normalnih časih.

Trgovci pravijo, da je med premogarskimi družinami dosti takih, ki so trgovcem toliko dolžne, da se sramujejo priti v prodajalne. Posledica tege je, da spravijo skupaj toliko gotovega denarja kot morejo in prično hoditi v "chain" prodajalne, kjer je treba plačati v gotovini.

Ceprav so trgovci tukaj, v Scrantonu in Hazletonu na dosti boljšem stališču kot v drugih premogarskih naselibnah, je njih položaj skrajno kočljiv.

Wilkes-Barre s sosednjim ozemljem ima 74,000 premogarjev, ki ne delajo izza izbruha stavke. Tukaj tega časa pa so imele druge industrije zapošljenih nekako 20,000 ljudi. V teh industrijih so

Podrobnosti o španskem poletu.

Spanški letalci so zaključili svoj polet iz Palosa na Španskem v Buenos Aires. — 75,000 ljudi je pozdravilo avijatike po zavrnjenju poleta na razdaljo 6232 milj v dva in šestdesetih urah in 52 minutah.

BUENOS AIRES, Argentina, 11. februarja. — Španski avijatiki so dospeli semkaj malo po dvajseti uri včeraj popoldne iz Montevideo, Uruguay, ter zaključili svoje potovanje na razdaljo 6232 milj iz Palosa na Španskem. Ljudi smožica, katero so cenili od 50.000 do 75.000 oseb se je zbrala ob vodni fronti in nadaljnji tisoči so polnili strehe poslopij, da vidijo prihod hidroplana "Non Plus Ultra".

Piščalke na parnikih v pristanišču so pričele življati in cerkevni zvonovi v mestu so pričeli zvoniti, ko se je prikazal hidroplani ter skozi nad pristanom, predno se je spustil na mirno vodo Rio de la Plata.

Potovanje iz Palosa na Španskem v to mesto je bilo dovršeno v malo manj kot tri in šestdesetih urah letalnega časa. Potem ko so preoblekli, so vprizorili poveljnik Franco in njegov tovarši zmagoščen pohod v vladno hišo, kjer jih je sprejel predsednik Alvear v družbi svojega kabinta.

MADRID, Španska, 11. februarja. — Novica o srečnem prihodu poveljnika Franca s hidroplandom "Non Plus Ultra" v Buenos Aires poletela preko južnega Atlantika je vzbudila po vsej Španiji nepopisno radost. Poslopja v Madridu so bila okrašena z narodnimi zastavami.

Danes se bo vršil na dvoru sestanek, da proslavi dogodek, in čete bodo paradirale po cestah.

MADRID, Španska, 11. februarja. — Španska armada zračna služba, ki skuša posnetati čin mornarskega kapitana Franco, ki je poletel iz Španske v Argentino, namerava vprizoriti polet iz Španske na Filipinsko otočje. Vodja načrta je artillerijski kapitan Loriga. Pomagala mu bosta infanterijska kapitana Gonzales in Martínez, ki ga bosta spremljala na potovanju.

Za polet bodo uporabili aeroplani za šest potnikov z motorjem, ki razvija 450 konjskih sil. Stroj bo stalen, a manj kot oni, katerega se je poslužil kapitan Doisy na svojem poletu iz Francije v Tokio. Aeroplani pa imel maksimalno magistralno 140 milij na uro.

Pot na Filipine bo vodila preko Palestine, Sirije, Indije in Kitajske v Manilo. Polet se bo pričel v Madridu proti koncu prihodnjega meseca.

Ruski dragulji v Londonu.

LONDON, Anglija, 11. februarja. — Sem je dospela velika množina ruskih carskih draguljev, katere namerava boljševiška vlada prodati. Ta prva pošiljatev predstavlja vrednost 25 milijonov dolarjev.

zaposlene žene in hčere premogarjev in moškim je na razpolago delo v industrijah za kovinske izdelke. Na ta način je prišlo tekom stavke nekaj denarja v promet. Razlika je sedaj le v tem, da so prej žene in hčerke porabile zasluzeni denar za obliko in lepotičje, dočim ga nosijo sedaj mesarju in grocerju. Vsled tega trpe precejšnjo škodo lastniki department-prodajaljen.

BENITO MUSSOLINI JE IZZIVAL LIGO NARODOV

V svojem sporu z Berlinom je Mussolini izval Ligo narodov. — Povedal je senatu, da ne bo Italija nikdar predložila vprašanja gornje Adiže in njenega prebivalstva kakemu razsodišču. — Ostal je tako izzivalen kot je bil v svojem prvem govoru.

RIM, Italija, 11. februarja. — Govoreč z mirnim, prevdarnim glasom pred italijanskim senatom je obrazložil ministrski predsednik Mussolini stališče napram zgornji Adiži. To je bil njegov odgovor na izjavo nemškega zunanjega ministra, dr. Gustava Stresemanna v nemškem državnem zboru.

— Ponavljam, — je rekel, — da bomo z našo politiko ob gornji Adiži, — to politiko imenujem rimske pravčnost, — nadaljevali v pokrajini, katero hoče Nemčija vključiti v svoj krog nemške kulture, ki pa bo ostala za nas vedno italijanska v politiki, zgodovini, zemljepisu, ekonomiji in morali.

Navedel je usodo manjšin v mejah nemške države ter dostavil: — Častivredni Stresemann, predno skuša potegniti pezdir iz očesa Italije, vzemi najprej bruno iz svojega očesa.

V nadaljnem je rekel da je prišlo na dan po učljivo dejstvo, da namerava Nemčija prevzeti, v notranjosti Lige narodov in izven nje, duševno varuštvu nad Nemci po vsem svetu.

— To si je treba zapomniti, — je izjavil, — ter pozorno razmišljati o tem.

Ministrski predsednik je trdil, da ne bo Italija sprejela razprav nobenega sveta ali zastopstva v zadovoljstvu, tikajočih se položaja manjšin kot določenega v mirovnih pogodbah. Nadalje je izjavil, da bo fašistovska vlada energično nastopila proti vsakemu načrtu take vrste.

Ministrski predsednik je poudarjal, da ni bojkot talijanskih importov. Izjavil je, da ni ta bojkot kot je rekel nemški zunanjji minister, delo majhne skupine, temveč da ga izvajajo splošno po brzojavu, v poštnih uradih in na vlakih, ki prevažajo italijansko blago.

Brez dvoma bo imelo nadaljevanje nemškega bojkota za posledico zavrnitev vsega nemškega blaga, ki prihaja v Italijo. V trgovskih krogih se glasi, da bo dvignil bojkot cene vseh prizadetih predmetov. To se tiče prav posebno cene italijanskih jabolk, ki prihajajo iz province, koje jezikovne pravice branijo Bavarcji. Oficijski krogi zavračajo idejo, da bi bilo mogoče spraviti vprašanje pred Ligo narodov. Glasi se, da ne bo ministrski predsednik izpremenil svojega stališča, čeprav bodo mogoče diplomatska pogajanja ugradila difference med Italijo in Nemčijo.

BERLIN, Nemčija, 11. februarja. — Odmevi govora Mussolinija ter odgovora Stresemanna, vzbujajo še vedno veliko pozornost nemškega časopisa. Dobrenje, katerega je bil deležen Stresemannov govor v državnem zboru, je bilo opaziti tudi v vseh včerajšnjih listih, izjemo listov skrajne desnice, ki so prepričani, da ni bil odgovor zunanjega ministra dosti močan in odločen.

Karol se bo vrnil v Bučarešto.

MILAN, Italija, 11. februarja. — Romunski princ Karol se bo kmalu ločil od svoje ljubice Magde Lupescu ter se vrnil v Bukarešto, kjer se bo spriznal s svojo ženo princezino Heleno.

Magda Lupescu bo odpotovala v Pariz.

Najdeno truplo so identificirali.

Mlado žensko, katero so našli ustreljeno v snegu so konečno identificirali kot Elsie Regan. — Bila je kabaretna plesalka ter je imela triletnega otroka.

Francoska vlada hoče skleniti velik kontrakt glede nabave ruskega petroleja. — Pravice francoskih državljanov. — Sklenitev trgovskega dogovora.

PARIZ, Francija, 11. februarja. — Francoski mornariški minister Leygues se poteka pri sovjetski vladi za velik kontrakt glede nabave petroleja za francosko mornarico. Vsled tega se je tudi poslavilo vprašanje francoske vlade glede nacionaliziranja industrije, v kateri imajo delnike francoski državljanji. Namen vlade je predložiti in rešiti to vprašanje, o katerega oficijelno razpravlja v uradnem listu.

Elsie Regan je bila kabaretna plesalka ter je stanovala z neko koleginjo, po imenu Davis, v apartmantu na št. 800 na osni Ave. Ta in Marjorie Whitney, ki je tudi plesalka, sta jo identificirali včeraj zvečer kot Mrs. Regan. Nadalje je izvedel policija od običajnih plesalk ter je stanovala z neko Elsie Regan ločena od svojega moža in da ima tri leta starega sina, Kennetha, ki živi pri sorodnikih v Flint, Mich. Miss Davis je rekla: — Čitala sem v listih o umorjeni deklici in konečno mi je prišlo na misel, da bi mogla biti to Elsie. Od nedelje zvečer je nisem več videla, a izprva sem domnevала, da se nahaja zopet na "spree", kajti pogosto je močno plila, da pozabi svojega otroka. V preteklosti poletju sva bila obe angažirana za neko burlesko v Fulton Garden, Rockaway Ave. in Fulton St., Brooklyn. Elsie se je napila, razbila okno ter bila odpuščena. Šla sem z njo v New York, kjer sva nastopila v številnih kabaretih.

Prijateljice in koleginje umorjene so spravile skupaj denar za dostenjen pogreb. Policija je ugotovila, da se piše njen oče Hugh McCormick in da stoji v Ottawi. On pa pravi, da je adoptiral kot otroka in da ni že leta dan ničesar več živel o njej.

Damask je dobil provizorično vlado.

Dar kapitanu 'Bremenu'.

Star pastor.

WINTERS, Cal., 10. februarja. Danes je minilo osemnajstideset let, od kar opravila tukaj duhovniško službo presbiterijanski pastor Rev. M. C. Cukton. Možak je star šestinasedemdeset let.

London, Anglija, 11. februarja. — Trgovska zbornica je sklenila počastiti kapitana nemškega parnika "Bremen" s častnim darom za stranec, ki je posadko načrtoval v Rusiji ter takimi, ki so imeli v svoji posesti akeije ruskih družb, posebno na petrolejskih.

BEIRUT, Sirija, 11. februarja. — S posebnim dekretom je bila ustanovljena provizorična vlada v Damasku. Načrtoval ji je francoski komesar de Jouen. Predsednik sirske države je Barakat, je odstopil.

DENARNA IZPLAČILA V JUGOSLAVIJI, ITALIJI IN ZASEDENEM OZEMLJU

Danesh so naše cene sledede:

JUGOSLAVIJA:

1000 Din. — \$18.70 2000 Din. — \$37.20 5000 Din. — \$92.50

Pri nakazilih, ki značajo manj kot eno tisoč dinarjev računamo po 15 centov

15 centov za poštnino in druge stroške.

Karpolilja na zadnje pošte in izplačuje Ljubljanska kredilna banka v Trstu.

Za pošiljatve, ki presegajo PETTISOČ DINARJEV ali pa DVATISOČ

LJR dovoljujemo po možnosti še poseben popust.

Vrednost dinarjev in LJR sedaj ni stalna, menja se večkrat in nepravilno; iz tega razloga nam ni mogoče podati natančno ceno vnaprej;

računamo po ceni tistega dne, ko nam pride poslan denar v roki.

POŠILJATVE PO BRZOJAVNEM PISMU IZVRŠUJEMO V NAJKRAJŠEM ČASU TER RAČUNAMO ZA STROŠKE \$1.—

Denar nam je poslat najbolje po Domestic Postal Money Order ali po New York Bank Draft.

FRANK SAKSER STATE BANK

<p

GLAS NARODA

(SLOVENE DAILY)

Owned and Published by
SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
(A Corporation)

Frank Sakser, president Lewis Benedik, treasurer
Place of business of the corporation and address of above officers:
2 Cortlandt St., Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

GLAS NARODA
"Voice of the People"
Issued Every Day Except Sundays and Holidays
a celo leta velja list za Ameriko Za New York za celo leto — \$7.00
ta Kanado —————— \$6.00 Za pol leta —————— \$3.50
za pol leta —————— \$9.00 Za niosemstva za celo leto — \$7.00
za deseti leta —————— \$1.50 Za pol leta —————— \$3.50

Subscription Yearly \$6.00.

Advertisement on Agreement.

"Glas Naroda" izkaja vsaki dan izvenemši nedelj in praznikov. Dopravlji bres podpisa in osebnosti se ne pribrebujejo. Denar naj se vlagovi po Money Order. Pri spremembah kraja naročničev posimmo, da so nam tudi prejšnje bivališče naznani, da hitrejš najdemo naslovnika.

'GLAS NARODA', 82 Cortlandt Street New York, N. Y.
Telephone: Cortlandt 2376.

NARODNE IN CLOVEČANSKE DOLŽNOSTI

Premogarka stavka še ni končana in kot kaže, tudi še tako kmanu ne bo.

Nasih ljudi je dosti prizadetih. Pet mesecov biti brez vsakega zasluga nì šla. Nekateri so si sicer poiskali dela drugod — toda to so večinoma le samski, — dočim se nahajajo družine v veliki bedi in pomankanju.

Sila je skoraj velika kot je bila svoječasno v Novi Škociji.

Kot že vsakokrat prej, se je tudi v onem slučaju zavzel Glas Naroda za slovenske strajkarje. Objavil je več pozivov temožnega odbora ter pripomogel, da se je zbrala priljubna sveta v ta namen.

Tekom sedanjega štrajka premogarjev trdtega premoga pa sedaj še nismo čitali, oziroma slišali o kakih organiziranih pomožnih akcijah, o kakem odboru slovenskih strajkarjev, ki bi gledal in skrbel, da bi se nabrami denar razdelilo res med najbolj potrebne, ne vziraje se na njihovo versko ali politično prepričanje.

Kakorhitro bo tak nepristranski odbor ustavnoven, bo Glas Naroda pozval svoje prijatelje in naročnike k njihovi narodni in clovečanski dolžnosti.

Poziv bo imel brez dvoma tak ali pa še večji uspeh, kot so ga imeli njegovi pozivi za časa velikega štrajka v Cumberland okraju.

*

Zaniganje za naše največje reweče v stari domovini — za slovenske slepce — se ni poleglo.

Glasu Naroda so sporočila razna društva, da bodo ob prvi prički priredila v ta namen kako veselje ali kaj podobnega in da bo čisti dobilek namenjen teji velikodušni svrhi.

Poziv pevskega društva "Prešeren" v Pueblo, Colo., bo najbrž rodil lepe uspehe.

Pevska društva se že pripravljajo na koncerte, in kot nam poča sprožitelj ideje za "Dom slepcev", Mr. Walter Predovich, načrta "Prešeren" kuj po Veliki noči prirediti koncert, za katerega že sedaj vladu v Pueblo in bližnjih naseljih splošno znamenje.

Število ameriških Slovencev se neprestano manjša. Izgleda nì nobenega, da bi se povečalo, ker sedanje priseljeniške postave ne bodo tako zlepa in tako kmalu predvrgaene.

"Dom slepcev" v stari domovini naj bo spomenik naše požravnosti, spomenik našega sočustvovanja z največjimi nesrečniki.

TUDI POSTAVNIM POTOM GRE...

V južnih drzavah so zavzeli sedaj reno fronto proti takozvani justici, s katero so dosedaj na prav tako pripravili kot uspešen način terorizirali črno prebivalstvo.

Sedaj ne trpe več, da bi zločina obdolžnega črnca pesta ljudska množica enostavno premestila v boljši svet, kot je bilo do pred kratkim splošno običajno v južnih državah.

Take ljudi stavijo v zadnjem času pred redno sodišče, nakar jih linčajo na ta, od postave odobreni način.

Procesi, katere dovoljujejo obtoženim črnem, niso niti drugega kot legaliziranje ljudske "justice". To sta pokazali dve obravnavi, ki sta se vršili v zadnjem času.

V Lexington, v žganarski državi Kentucky, je bil pred kratkim neki črnc v postavi obravnavi, ki je trajala celih osemnajst minut, spoznan krimin ter obsojen na smrt.

V bližnjem državi Delaware je trajala pretekli pondeljek obravnavi proti nadaljnemu črnemu, ki je bil obtožen kriminalnega napada na majhno belo dekle, sicer nekoliko dalje, — ne egle tri ure, — a o kaki resni ali resno mišljeni obravnavi, ki naj bi pokazala krvido ali nekrivo obtoženega, je moglo biti v tem drugem slučaju prav tako malo govorja v prvem.

Newyorski "Times" je poročal iz Georgetown, Del.:

Zagovornik je rekel danes, da je prepričan, da bo trajala obravnavi zelo malo časa. Namignil je, da bo obramba formalna stvar in da bo slučaj rečen v teku par ur.

Tako se je tudi zgodilo . . .

Preej zanimivo je, kako tako justico pripravljajo in izvajajo.

Pri delu programa oskrbi krajevno in državno časopisje, ki počita s "velikim razburjenju", katero je opaziti v tem ali onem okraju, ker se baje širijo novice, da bodo skrušali "nigra" oprostili njegovi piemenski tovariši. Par takih notic seveda zadostuje, da se sprepi na ceste več časti vredne meščane. Tedaj pa pride na vrsto drugi del programa in pri tem sedeljanje državne oblasti, ki pošljejo na lice mesta državno milice in državne kozake, ki zasigurajo "redno in moteno" izvedbo obravnavne.

Tretji del programa je prava otroška igra.

"Priznanje" je vedno na razpolago. Od ttleče drhalni in sovražnega sveta obdani črni jatnik ve, da mora priznati ter storiti svojo "delostnost". Smrtna obsodba je hitro izrečena in usmrečenje še hitreje izvršeno.

Če ste se naveličali navadnih...

V NEKI knjigi je rečeno... "Vsakda nost rodi željo po drugem." In te je res... Če predmet vaših nagnjeni ni dober in resnične kakovosti.

Ko sto se enkrat dotakniki z ustnicami Helmar, ste dobljeni... Nikdar je ne boste pozabili, ker je prava.

Vsičtega se toliko moških neprestano obrača k Helmar.

Seznanite se z

HELMAR

Kraljico izrednih cigaret

In zakaj vsa ta komedija? Iz kakšnega razloga skušajo odstraniti "sravnitveni madž" iznčanja črnecv? Ne, ker hočejo zavarovati črnce pred potišljijo in krivico. Dejstva govore preveč glasno proti takemu domnevjanju. To delajo izključno le radi tega, ker bo Dwyer protišljena predloga v Kongresu najbrž sprejet in ker hočejo, da nimajo nevarnosti za plemenita jug, predno bi se zopet uveljavila stará praksa "direktne akcije".

Klub temu pa vendar ne moreno razumeti, zakaj se ne more zadovoljiti plemenita južna gospoda z indirektnim načinom umorov črnecv.

Dopisi.

Farrell, Pa.

Dopis iz naše naselbine so počitali kot redki. Ne vem, kaj je vzrok temu. Se naša Jaka je zavsal. Ne vem, ali sta se pobotala s Trunkom ali ne. Tudi Anea in Francka sta postali tigo; in vse stvari je enkrat konec.

Ta predpost je zopet šel mimo nas, ne da bi bil nas kaj pozdravil. Zopet bomo žalostno vlekli plohi na pustni tork. Oh, kako je strašna osuda pečljava na tem puškastem svetu.

Delavski položaj ni se tako slab po tukajšnjih tovarnah. Kjer smo zaposleni Slovenci, se že še za kužo rasiži, v ostalem pa tudi naša dolina ni najboljša, ker nekatera tovarna obratnijo pomalem, de to se tudi bolj težko dobri.

Ideje glede našega Domu ne se prijeli odločno. Načrt za stavbo že imajo arhitekti v rokah, v par tednih bodo uredili vse potrebitno, tako da bomo začeli kopati začetkom aprila. Če bo vse posreči, bomo na delavski praznik (Labor day) v novi dvorani. To bo tako lepa stavba, odgovarjalo na našim razmeram. Posloplje bo veliko 34x80. Poleg dvorane in manjših sob bo tudi dvorstno keglišče. S tem bo tudi za mladino preskrbljeno, da se bo lahko začavala med nami.

Posloplje bo stalokroglo 20 tisoč dolarjev. Ta svota je pa prevelika za našo malo naselbino, ki nima več kot 30 družin, pa nekaj samev. Pri vsaki hiši imajo po 3 ali 4 delnice, pa se ni dovolj: Poleti se nam priskočili na pomem naši prijatelji in rodoljubi ter pokupili nekaj delnic. Ker se bo dvorana delala za gotov denar, ker ne maramo imeti nobenega morgiča po bankah, smo zaključili, da običemo še ta mesec vse naše bližnje naselbine ter prosimo, sko je še kateremu izmed naših

za plačevati je eno leto, med tem časom bomo si pa pomagali na drugi način.

Rojaki, podpišite naše delnice! S tem pomagate, da se uresniči naša ideja.

Frank Kramar,
P. O. Box 441, Farrell, Pa.

Rock Springs, Wyo.
Tukaj je umrl dobro poznani in spoštovani rojak Paul Hribar, star 49 let. Zapušča ženo in tri otroke. Bil je član S. N. P. J., boljšak je za majharsko sušico. Bil je naročnik Glas Naroda.

Pozdrav!
Louis Taucher.

Chicago, Ill.
Preej časa je že minilo, odkar sem pisala tisti dopis v 130. št. Glas Naroda. Dopus je bil poznejje tudi fotografiran v listu, da je vsakdo izprevideil, kaj je na stvari. Jaz sem smatrala zadevo za zaključeno če bi ne opazila v zadnji številki meseca A. M. grudega napada na mojo osebo. Vsek po krvinem napaden, ima pravico braniti se in tako menda tudi jaz.

V listu mi očitajo, da sem nagnuso napadla sv. Očeta in ga javno pred vso slovensko javnostjo krivila, da je samo on kriv vsaga gorja na našem Primorskem.

Odročno protestiram in izjavjam, da tega nisem jaz nikdar pisala. Rekla sem le:
Pojdite v Rim in protestirajte proti počenjanju italijanskega naroda v zasedenem ozemlju, kakor grdo preganja slovensko duhovstvo tist. Ali se je že slišalo, da bi sv. Oče samo besedilico črnih pretenujanju?

No, torej, dragi pisatelj, ali ses obodožila sv. Očeta, da je samo on kriv vsega gorja Primorcev? Ali nisem dolžila le italijanskega naroda?

Pojdite sv. Očeta in ujegovsvoštvo se nisem v dopisu niti dotaknila. Pisala sem pa, da bi se moral on kot visoka oseba malo zavzeti pri svojem narodu, da bi tako grdo ne ravnali s primorskimi Slovenci. Saj so Sloveni haj takto katoličani kot so Italijani. Le višje osebe imajo nekaj vpliva povsod. Če se reže za reweža potegnje, dobita oba bre.

Nadalje piše pisatelj, da se je sv. Oče zavzel za Slovence že leta 1921. Če se je res tako zavzel, ko piše, vsa čast mu. Čudno se mi pa zdi, da o tem ni dosedaj še nihče vedel, niti članice društva štev. 78 ne. Če bi kaj vedele, bi se brez dvoma ne izražale, da je naša Slovenska prečimna, da bi se kdaj nantjo oziral.

Citala sem tudi v Glasilu K. S. K. J. o moji suspendaciji. No, nje zato, kakor vas veseli. Vse sprejemem od vas, samo vašega obsojanja ne. Mene bo sodil On, ki je pravičen. Pri K. S. K. J. sicer ne bom več kot članica, z misljenjem pa vedno.

Zeleni ji mnogo uspeha!

Agnes Benčan.

Drvar smrtno ponesrečil.
V Drvaru, v hrvaškem Zagorju se je smrtno ponesrečil Jakob Kajfež iz Broda na Kolpi, ki je bil v zagorskih gozdih zaporeden krov. Pedeljana bukev je padla nanj ter ga ubila.

OJAKI NAROCAJTE SE N/
"GLAS NARODA" NAJVEČI
SLOVENSKI DNEVNÍK
ZDRAVNIK DRŽAVAR

Za BODOČNOST

je velikega pomena samo oni del zaslужka, ki ga denete na stran.

Zato se preskrbite za bodočnost. Shranite vsaj majhen del zaslужka ter ga naložite pri nas varno po 4% obresti.

Vloge se obrestujejo mesečno.

FRANK SAKSER STATE BANK
82 Cortlandt St., New York, N. Y.

Peter Zgaga

Še štiri dni, pa bo konec predposta. Kratek je bil in ničkaj posebno zabaven.

Tako najbolj posledje ni pustil — toda pojavit se bodo pri nekaterih takole začetkom novembra. Če je šlo vse po zakonu in postavah.

Pri nekaterih pa prej.

Najlepši zjutraj bo pa slednji stokaj, zakaj ni v Ameriki Popeljna postavno zauzakan praznik, da bi ga človek prav poslošno v božjem strahu prespal.

Prijatelj, preglej, prestej, premeri in preračunaj, kdaj ti bo zmanjšalo vinu v kleti.

Do svetega Martina je še devet mesecov. Devet mesecov je pričljučno dvesto sedemdeset dni.

Če ga imaš tristo galon, si ga lahko vsek dan eno galono privedeš, trideset ti jih pa še za "chaser" ostane.

Če si ga vajen po kvartu skrati, ga imaš sedemdeset galon dovolj.

Tistega, ki ga ima tristo galon, bi lahko z lučjo iskal. Pa tudi tisti, ki ga imajo sedemdeset, postajajo že redki kot bele vrane.

Pojdite v Rim in protestirajte proti počenjanju italijanskega naroda v zasedenem ozemlju, kakor grdo preganja slovensko duhovstvo tist.

Ali se je že slišalo, da bi sv. Oče samo besedilico črnih pretenujanju?

Mussolini je zarpetil Nemčiji, da bo s svojimi armadami vdrl v nemško ozemlje, če mu bodo Nemci še nadalje očitali krivino.

Pri tem da se ne bo oziral niti na Ligo narodov, niti na svetovno razsoditev.

Tiste, ki ga ima tristo galon, bi lahko z lučjo iskal. Pa tudi tisti, ki ga imajo sedemdeset, postajajo že redki kot bele vrane.

Če res tako hrepni po Nemčiji, naj se sam odpravi tja. Grejaj v Berlin ali v kakovo drugo nemško mesto ter naj ponizno vpraša, kje zdravijo norce. In

BELE ROŽE

ROMAN V DVEH DELIH.

Za "Glas Naroda" priredil G. P.

22

(Nadaljevanje.)

Zelo rada, — se je smejala in zavila sta v ozko ulico, ki je vodila direkto proti južni strani vile. — Sedaj me šelet veseli ter grad Lorenza, Koizina in njegove uboge Eleonore, Bianca Capello. Ali ne bo šel z nima noben lakaj!

To bom že preprečil, — je obljubil knez. — Najti je slučaj, ko je mogoče praktično uporabiti plemiške naslove.

Hitelata sta naprej ter kmaln dospela do vile.

Vzgodilo se je tako kot je obljubil knez Višnjegradskega. Čar njegova naslova Permessu v družbi bogate napitmine je otvoril vrata tega paradiža in kmalu sta korakala sama skozi sijajne prostore. Govorila sta le o davno minulih dneh, ko so imeli tukaj Medicicjevi svoj dvor v poletnem času. Govorila sta o obisku cesarja Karola V., in o oni strašni gostiji, katero je priredila Bianca Capello svojemu svaku in smrtnemu sovražniku, kardinalu in poznejšemu velikemu vojvodi, koje žretv je postal njen lastni mož, katerega je dvignula na prestol. Ta gostija, tekom katere je sama, potem ko je bilo vse ogubljeno, zavila preostanek smrtonosnega kandiranega sadja ter umrla, je velikega zgodovinskega pomena. Knez in Iris sta obiskala tudi seboj ter stala poleg postelje, na kateri je umrla krasna Benečanka.

Ko sta stala pred neko sliko, je vprašal knez nedenadno:

Zakaj pa ste izgledala danes tekom vožnje tako trpeča, tako zmadena, grofica?

Sigrid je bila danes ponoči bolna ter je govorila tako zmedeno — in to me je prestrašilo, — je odvrnila Iris po kratkem odmoru, ne da bi odvrnila pogleda od slike.

In kaj je rekla grofica Sigrid? — je vpraševal knez nadalje v njegov glas je bil tako mlad, da je privabil Iris solze v oči. Ni pa odgovorila, temveč le zmajala z glavo.

Vidim, da vas je to zelo pretreslo, res pretreslo, — je nadaljeval knez z istim glasom. — Ali je bilo res tako hudo? Ali res ne smem vedeti?

Boljše ne, — je odvrnila ter obrnila glavo vstran.

Rad pa bi delil vašo bol, — je vstrajal knez. — Deljena bol je polovična bol in konečno ne morem videti, da bi trpela, vsaj vi ne.

Pri teh besedah je prijel knez Iris za majhno roko ter ji pogledal globoko v oči.

Ali mi ne morete zaupati, grofica? — je vprašal me.

O, da, — je odvrnila brez pomisla. — Vam bi lahko povedal vse, vse, imala sem zaupanje v vas, v istem trenutku, ko ste predvječerjnjem zvečer stopili v ateljej Saše. Cavalliere bi imenoval to magnetizem duš, kaj ne?

Povsem vsceno je, kako se to imenuje, grofica, — srečnega napravi človeka na vsak način, — je rekel knez gorko ter držal med tem ujeno majhno ročico v svoji. — In vsele tega ne morem videti, da bi trpela. Imela ste tako preplačene oči, kot da še vedno občutite nekaj strašnega, nezaslišanega. Ali ni res tako?

Ah, kako dobro veste to, — je vzklknila Iris presenečena. — Samo sem morala vse premagati. Očetu nisem hotela povedati, ker ga nisem hotela včasih v konečno imam Sigrid tudi prav...

Vprašajoče se je ozria manj a on je zmajal z glavo.

Kako more biti nekaj pravilno, kar vas spravi iz ravnotežja, — je menil tako ljubezljivo, da so prišle Iris zopet solze v oči. — Možete vam lahko svetujem, če bi mi zaupali. To pa je gotovo preveč drzna prošča?

Pomisljala se je za trenutek, — a nato se je ozrla vanj resno, z vsem čarom svoje nedolžnosti v svojih jasnih, sinjih očeh.

Hocem vam povedati, — je rekla tihi. — Vi ste najboljši sodnik za to, Sigrid mi je očitala, da segi se usiljivo in neženski obnasala, ko sem govorila z vami glede Severnega morja. Ali se je tudi vam zdelo tako? Če je res, potem mi oprostite, — ni se zdogodilo namenoma... . Zakaj gledate tako resno, skoro temno? — Sigrid ima torej prav...

Ne, Sigrid nima prav, — je odvrnil knez ogorčeno. — Ali so vas za to negovali in gojili v domači hiši kot tujo, dragocene evetko, da vas lastna sestra oropa čara čiste otroške duše? Hvala Bogu, — to je bil okrut, a ponesrečen poskus, ki žali, ki pa ni skodoval. Bog v nebesih, ali je to sploh mogoče? — je vzklknila ves iz sebe.

Ne, ne, — je odvrnila prošče. — Ni tako slabo mislila. Bila je bolna, razdražena, — kajti drugače je tako dobra in ljuba z menom. Pravzaprav bi vam ne smela tegu povedati...

Ali občutljete, da ste mi dali svoje zaupanje?

Le, ker ste se zjezili na Sigrid. Tega nisem hotela, — se je glasil nežni odgovor.

Knez je parkat prekoracil dvorano ter konečno obstal pred Iris.

Raditega tudi niste hotela preje iti semkaj z menoj, — je pričel. — In čeprav se je vaši sestri posrečilo oropati vas neprisilenosti, trdite sedaj, da ni tako mislila? Naj bo, — nočem vam vzeti vere v sestro. — Le eno vprašanje mi dovolite: Ali se vam združi zadost star, da vas ščitim?

Zakaj govorite vedno o svoji starosti? — je vprašala ter se skušala zasmehati.

Jaz sem star, — tako star, da bi bil lahko vaš oče. Raditega zaupanje, ki ga vzbujam v vas, — je odvrnil knez, s čudno napetostjo v glasu in pogledu.

Iris pa je zmajala z glavo.

Poznja sem že dosti starih gospodov, katerim bi gotovo ne zaupala radi njih starosti, — je odvrnila smehljaje.

In vase zaupanje, — odšok izvirat?

Tega ne vem, — je odvrnila priprosto. — Izvirati mora iz sreca.

Iz sreca, — je ponovil, globoko ginjen, — Iris, ali mislite, da more isto sreco, vase mlado, nedolžno, nedotaknjeno, deklisko sreco, ljubitki tega starega moža, mene? Jaz ne mislim z zaupno otroško ljubezljivo, temveč z veliko, sveto, brezpojogno ljubezljivo vezeste?

Občutnik je, kajti Iris je prehledela ter stala pred njim z velikimi, preplačenimi očmi ter s sklenjenima rokama, kot okamešnina...

Tedaj pa jo je prijel za obe roki ter se sklonil k njej navzdol.

Iris, jaz te ljubim, in vsega sreca, — je rekel priprosto, a vsele tega tembolj preprvečljivo.

Ali je to mogoče? — je sepetala. — Le sanja se mi... . Vi me ljubite, vi, ki se ste mi zeli kot božanstvo, mene, neumno, uboga dečice, ki ni vredna, da je mož kot ste vi sploh pogleda! Ah, ne smete se tako nospovedati z mene.

Tedaj pa jo je objel ter poljubil na hranjena ustia.

Hvala za to nezaveščno, a sladko priznanje ljubezni, — je rekel pritajeno. — Torej je res, — ti hočeš postati moja, ti razvetača se pomlad in jaz, uvenila jesen? Ali me ljubiš tako, da lahko premoščiš med nama ležeča leta?

Jaz ne vem ničesar o letih, — vem le, da vas moram ljubiti ali pa — umreti, — je odvrnila.

Iris, moja sladka nevesta...

Moiče, kajti sreča napravi človeka nemu, če pride premogoceno, je stala naslonjena na njegove prsi sredi prostorne, tih dvoran. To so bili trenutki najčustnejše sreče za sreca obeh, ki sta se našla, primorana od one čudovite sile ljubezni, ki je močnejša kot pa smrt sama.

Kot blisk je prišlo to spoznanje nad oba, — nad kneza zavestno od prvega trenutka, nad Iris pa nezavestno, kot sladka nagnka, katero rešitev ni našla.

(Dalec prihodnosti)

Henry Duvernois:

Drama.

Robert Plantier je poklical svojega prijatelja Bernarda Broussina na stran in mu dejal:

Stopi z menoj za trenutek v kabinet. Moram s teboj govoriti.

Lzobane je odmeval smeh in zvoki godbe so valovali po vzdahu prepojenem s parfemi. Mrko in pusto se je zdele Bernardu v kabinetu.

Požari se, — je vzklknil. Hladno je tod.

Robert je prižgal električno svetilko na pisalni mizi. Roke so se mu tresle.

Kaj ti je vendar? — vpraša Bernard. — Nekaj se ti je prijetilo!

Dobjivel sem drama, — odgovori Robert, — strašno drama. Naj ti jo pripovedujem, pomiloval me boš... . Hotel sem goste odsloviti. Nemogoče, kje naj najdem pretvezo? In ta brezkončni dine! Govoriti moraš, smejeti se, v sreču pa smrt! ... Mislit sem, da bodo o polnoči odšli. Pa so začeli plešati v igrišču poker. Nisem več mogel ostati. Bal sem se, da zahitim na glas. Ali bi me hotel opravil? Dejal bi jim, da se ne počutim dobro in da mi je zelo žal.

In kaj naj rečem tvoji ženi?

Tudi njej me opravči.

Vznenirnila se bo, hotela bo s teboj govoriti.

Pošli jo sem, hvali ti, prijatelj. Jutri ti vso razložim.

Dobjival sem drama, — odgovori Robert, — strašno drama. Naj ti jo pripovedujem, pomiloval me boš... . Hotel sem goste odsloviti. Nemogoče, kje naj najdem pretvezo? In ta brezkončni dine! Govoriti moraš, smejeti se, v sreču pa smrt! ... Mislit sem, da bodo o polnoči odšli. Pa so začeli plešati v igrišču poker. Nisem več mogel ostati. Bal sem se, da zahitim na glas. Ali bi me hotel opravil? Dejal bi jim, da se ne počutim dobro in da mi je zelo žal.

In kaj naj rečem tvoji ženi?

Tudi njej me opravči.

Vznenirnila se bo, hotela bo s teboj govoriti.

— Da!

Ali naj pokličem zdravnika?

Čašč lipovega čaja bi ti dobro dela. Prvo pa je, da ležeš. Počemu si v tem?

Prizgal je luč. Bleščeca svetloba je napolnila kabinet in osvetila Robertov upadli obraz, ki se je izjokal. Martina je vstala:

Iznij si treplnice s svežo vodo, — je vzdihnila, — in pojdi.

Pošli mi te, — je težko dodal.

— Ne bom več izprševala. Pa vendar, nikdar bi ne mislila. Tako razumen si bil zame. Zelo si jo moral ljubiti. Kidaj si se shajal z njo? Zvečer si bil vedno doma. Torej popoldne, včasih morda tudi doppoldne. In jaz sem ti tako trdno zampala... . Nikdar nisem sumila...

Izpoljil je Roberta olajšala.

Sole so mu še vedno počele po lici, toda bile so solze otroka, ki se je izjokal. Martina je vstala:

Iznij si treplnice s svežo vodo, — je vzdihnila.

— Ne bom več izprševala. Pa vendar, nikdar bi ne mislila. Tako razumen si bil zame. Zelo si jo moral ljubiti. Kidaj si se shajal z njo? Zvečer si bil vedno doma. Torej popoldne, včasih morda tudi doppoldne. In jaz sem ti tako trdno zampala... . Nikdar nisem sumila...

Izpoljil je Roberta olajšala.

Sole so mu še vedno počele po lici, toda bile so solze otroka, ki se je izjokal. Martina je vstala:

Iznij si treplnice s svežo vodo, — je vzdihnila.

— Ostanji ji zvest i v smrti!

Vročeno jo je pozdravil, zavrnjal nekaj o prisegi in odhitel.

Jedva se so duri za ujim zaprle,

je Martina planila k telefonu in pozvonila:

Halo! Gospod Bernard Brousin!

Da, — Ali si ti, Bernard?

Kaj govoriti, saj sem sama. On je odšel. Nujen poseb. Ubožec. Umrl mu je bitje, ki ga je oboževal. Komu je pripovedoval, sem mislila da zblaznam od zla shutnje. V duhu sem se videla ranjenega, raznesenega. Kolike groze s temi avtomobilskimi nesporazumoma med nama. Morda zato, ker nisva nikdar drugemu lagala. Ne bilo bi prav, če bi pričela danes. Plakal si, plakal, kakor da si koga izgubil. — Moči, moči, umiri se. Nasloni se mi na prsa, dragee, tako. Misli si, da sem ti sestra.

Ti nisi bolan! — je dejala Martina začudenja.

Tuga ti je.

Na sreču, velika tuga. Opazovala sem te že med večerjo. Bil si raztresen. Madame Chauvin in madama Erglade sta te vznevali. Še nikdar te nisem videla takega. — Poslušaj me, Robert, in zaupaj mi. Robert, in zaupaj mi. — Torej je bilo okrut, a ponesrečen poskus, ki žali, ki pa ni skodoval. Bog v nebesih, ali je to sploh mogoče? — je vzklknil ves iz sebe.

Ne, ne, — je odvrnila prošče.

Ni tako slabno mislila. Bila je bolna, razdražena, — kajti drugače je tako dobra in ljuba z menom. Pravzaprav bi vam ne smela tegu povedati...

Ali občutljete, da ste mi dali svoje zaupanje?

Le, ker ste se zjezili na Sigrid. Tega nisem hotela, — se je glasil nežni odgovor.

Knez je parkat prekoracil dvorano ter konečno obstal pred Iris.

Raditega tudi niste hotela preje iti semkaj z menoj, — je pričel.

In čeprav se je vaši sestri posrečilo oropati vas neprisilenosti, trdite sedaj, da ni tako mislila? Naj bo, — nočem vam vzeti vere v sestro. — Le eno vprašanje mi dovolite: Ali se vam združi zadost star, da vas ščitim?

Zakaj govorite vedno o svoji starosti? — je vprašala ter se skušala zasmehati.

Jaz sem star, — tako star, da bi bil lahko vaš oče. Raditega zaupanje, ki ga vzbujam v